

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla dr. Pajtók Gábor ügyvéd (...) által képviselt ... Korlátolt Felelősségű Társaság (...) felperesnek a Mocsai Ügyvédi Iroda (...) által képviselt ... (...) II. rendű, ... (...) III. rendű, ifj. ... (...) IV. rendű, ... (...) V. rendű, ... (...) VI. rendű és (...) VII. rendű alperesek ellen előleg visszafizetése iránt indított perében a Heves Megyei Bíróság 2010. február 26-án kelt 1.G.20.236/2007/50. számú ítélete ellen az alperesek részéről 52. sorszámon benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit helybenhagyja.

A Fővárosi Ítéltábla a II. rendű alperest 5.000 (ötezer) forint, a III. rendű alperest 90.000 (kilencvenezer) forint, a IV. rendű alperest 50.000 (ötvenezer) forint, az V. rendű alperest 40.000 (negyvenezer) forint, a VI. rendű alperest 25.000 (huszonötezer) forint, és a VII. rendű alperest 40.000 (negyvenezer) forint másodfokú perköltség 15 napon belüli megfizetésére kötelezi a felperes javára.

A Fővárosi Ítéltábla a II. rendű alperest 29.050 (huszonkilencezer-ötven) forint, a III. rendű alperest 260.100 (kétszázhatvanezer-egyszáz) forint, az V. rendű alperest 110.800 (száztízezer-nyolcszáz) forint, a VI. rendű alperest 76.160 (hetvenhatezer-százhatvan) forint előzetesen le nem rótt jogorvoslati illeték megfizetésére kötelezi külön felhívásra, az államnak.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes mint termeltető és a II-VII. rendű alperesek mint termelők 2001. és 2002. években mezőgazdasági termékértékesítési szerződéseket kötöttek őszi búza, illetve tavaszi árpa termelésére. A szerződések alapján a felperes a növénytermesztéshez szükséges árukat, így műtrágyát, vetőmagot, növényvédőt szert bocsátott a II-VII. rendű alperesek rendelkezésére, továbbá előfinanszírozásként készpénzt fizetett. Az őszi búzára vonatkozó szerződések X/2. pontja értelmében az előfinanszírozásként nyújtott hitel kamata havi 1,3 %, a tavaszi árpa termesztésére kötött szerződés VIII. pontja szerint a kamat havi 1,2 %-ban került meghatározásra.

A ... Szövetkezet (I. rendű alperes) és a II-VII. rendű alperesek 2005. június 27-én „Tartozás átvállalása” megjelölésű szerződést kötöttek, miszerint a szövetkezet átvállalja a II-VII. rendű alpereseknek a felperes felé a mezőgazdasági termeltetésből keletkezett tartozását, megjelölve az átvállalt összegeket.

2005. június 29-én a felperes és a ... Szövetkezet kötött megállapodást, amelynek 1. pontjában rögzítették a felek, hogy a II-VII. rendű alpereseknek lejárt tartozása van a felperes felé, összesen 31.030.673 forint összegben, s a megállapodás 2. pontjában a szövetkezet („tartozást átvállaló”) vállalta ezen összeg megfizetését 2006. szeptember 30-ig, a megállapodásban írt feltételekkel.

A mezőgazdasági termékértékesítési szerződésekből eredő 18.121.331 forint és járulékal követelést a felperes fizetési meghagyással kívánt érvényesíteni az I-VII. rendű alperesekkel szemben, amelyet az elsőfokú bíróság az 1.G.20.236/2007/2. számú végzésével a peres eljárás szabályai szerint (Pp. 316. § (3) bekezdés) bírált el.

A felperes módosított keresetében a II. rendű alperest 484.173 forint termelési előleg és kamatai, továbbá 5.659.602 forint után járó kamatok, a III. rendű alperest 2.421.422 forint és 1.913.367 forint, a IV. rendű alperest 740.540 forint és 1.944.831 forint, az V. rendű alperest 846.836 forint, valamint 1.000.000 forint, a VI. rendű alperest 1.269.408 forint, a VII. rendű alperest pedig 1.841.172 forint tőke és a fenti összegek után járó kamatok megfizetésére kérte az egyes alperesek kötelezését, jogi alapként megjelölve a Ptk. 419. §-ának (2) bekezdését és a Ptk. 242. §-át. A felperes az I. rendű alperes vonatkozásában a keresetétől elállt, vele szemben az elsőfokú bíróság a pert megszüntette.

A II-VII. rendű alperesek a kereset elutasítását kérték, arra hivatkoztak, hogy a tartozásukat a ... Szövetkezet a Ptk. 332. § (1) bekezdésében írtaknak megfelelően átvállalta, s a szövetkezet és a felperes között 2005. június 29-én létrejött megállapodással ehhez a felperes hozzájárult. A felperes követelésének összecszerúságát nem vitatták.

Az elsőfokú bíróság ítéletében arra kötelezte a II. rendű alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg 484.173 forintot és kamatait, továbbá 5.659.602 forint után járó

kamatot és 49.000 forint perköltséget, a III. rendű alperest, hogy 4.334.789 forintot és a rendelkező részben írt részösszegek után késedelmi kamatot, valamint 430.100 forintot, a IV. rendű alperest, hogy 2.685.371 forintot és a rendelkező részben írt részösszegek után kamatot és 240.000 forint perköltséget, az V. rendű alperest, hogy 1.846.836 forintot és a rendelkező részben írt részösszegek után kamatot, valamint 180.800 forint perköltséget, a VI. rendű alperest, hogy 1.269.408 forintot és a rendelkező részben írt részösszegek után kamatot és 121.200 forint perköltséget, a VII. rendű alperest 1.840.794 forintot és kamatait, valamint 180.500 forint perköltséget fizessen meg a felperesnek, a felperes ezt meghaladó keresetét elutasította. Határozata indokolása szerint a felek között nem volt vitás, hogy már 2001-től mezőgazdasági termékértékesítési szerződések jöttek létre a felperes és az alperesek között, ennek során több esetben elszámoltak egymással, illetve számos alkalommal történt fizetési felszólítás a felperes részéről a tartozások kifizetésére. Az elsőfokú bíróság jogi álláspontja szerint elsődlegesen azt kellett vizsgálnia, hogy a tartozásokért ki tartozik helytállni a felperes felé, vagyis, hogy az alperesek a ... Szövetkezettel 2005. június 27-én kötött megállapodással szabadultak-e a tartozásuktól. A bíróság úgy ítélte, hogy a 2005. június 27-én létrejött megállapodás megfelel a Ptk. 332. § (1) bekezdése szerinti tartozásátvállalásról szóló rendelkezésnek, de nyilatkozatukkal az alperesek még a kötelezettségüktől nem szabadultak, ehhez a felperes hozzájárulását kellett kérni a tartozásátvállaláshoz. A felperes és a ... Szövetkezet között 2005. június 29-én létrejött megállapodás 1. pontja csak rögzítette, hogy az alpereseknek összesen milyen összegű tartozása áll fenn a felperes felé, de nincs szó arról, hogy a szövetkezet átvállalta a tartozások megfizetését, és ehhez a felperes hozzájárult, illetve úgy járult hozzá, hogy egyben a korábbi kötelezettek helytállásáról lemondott. Az alperesek érvelése akkor lenne helytálló, ha a felperes kifejezetten ahhoz is hozzájárult volna, hogy ezáltal a korábbi kötelezettek szabadultak a kötelezettségük alól, ugyanis „ha a megállapodást nem a kötelezettel, hanem a jogosulttal kötötték és abban nincs szó arról, hogy a kötelezett a tartozásátvállalással szabadul a kötelezettségétől, nem tartozásátvállalásról van szó, hanem új kötelezettnek a kötelemben való belépéséről, aki ezzel az eredeti kötelezettel együttes kötelezettséget vállalt” (Ptk. kommentár 1075. oldal). E körben tehát az alpereseknek bizonyítaniuk kellett volna, hogy a felperes nemcsak a szövetkezet mint új kötelezett kötelemben való belépéséhez, hanem egyben a korábbi kötelezettek szabadulásához is hozzájárult. Erre azonban a perben adatok nem merültek fel. Mindezek alapján az elsőfokú bíróság azt állapította meg, hogy az alperesek helytállási kötelezettsége fennáll, az alperesek az indokolásban részletezett összegeket a felperes felé nem vitásan nem fizették meg, ezért marasztalta az alpereseket az ítélet rendelkező részében írtak szerint, s a felperes javára döntött a perköltség megfizetése felől.

Az ítélet ellen az alperesek terjesztettek elő fellebbezést annak megváltoztatása, és a felperes keresetének az elutasítása iránt. Előadták, hogy azösszezszerűség vonatkozásában a felperesi igényt nem vitatják, csupán a felperes keresetének a jogalapját. Megismételték azon jogi álláspontjukat, mely szerint az alperesek megállapodást kötöttek a ... Szövetkezettel, hogy a szövetkezet helyettük megfizeti

a felperesnek a mezőgazdasági termékértékesítési szerződésből eredő tartozásukat, ezen megállapodás keretében az alperesek teljesítettek is a szövetkezet felé, valamennyien átadták a szerződés szerinti termékmennyiséget a szövetkezet részére. A szövetkezet megállapodott a felperessel, hogy a Ptk. 332. § (1) bekezdése szerinti tartozásátvállalás keretén belül az alperesek helyére lép. Ezen megállapodás nem arról szólt, hogy az adósok köre bővül, hanem arról, hogy a továbbiakban a felperes az igényét kizárólag a szövetkezettel szemben érvényesítheti. Álláspontja szerint ezt a becsatolt okiratok megfelelő módon alá is támasztják, így az a körülmény is, hogy a felperes az időközben felszámolás alá került ... Szövetkezettel szemben kívánta érvényesíteni az igényét, csupán ezt követően fordult ismét az alperesek ellen. A felszámolási eljárásban a hitelezői igényét bejelentette, az hogy követelése megtérülését nem látta biztosítottak, nem jelenti azt, hogy a tartozásátvállalás nem jött volna létre.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását kérte, többek között hivatkozott arra, hogy a peres iratok között fellelhetők azok a dokumentumok, amelyek igazolják, hogy a felperesi cég az alpereseket felhívta fizetési kötelezettségük teljesítésére, s ... II. rendű és ... V. rendű alperesek a többi alperesre is kiható kötelezettségvállalásokat tettek. Ezen dokumentumok a szövetkezettel kötött megállapodás megkötését követően keletkeztek, amelyek teljesen függetlenek a szövetkezet ellen indult felszámolási eljárás megindításától.

A fellebbezés nem megalapozott.

A feltárt bizonyítékok alapján helytállóan jutott az elsőfokú bíróság arra a következtetésre, hogy a perbeli mezőgazdasági termeltetési szerződésekből keletkezett, és a nem vitásan fennálló felperesi követeléseket a II-VII. rendű alperesek kötelesek megfizetni.

A szerződés alanyaiban akár a jogosulti, akár a kötelezetti oldalon változás következhet be, kötelezetti oldalon ilyen alanyváltozást eredményez a Ptk. 332. §-ának (1) bekezdésében írt tartozásátvállalás. E jogszabályhely szerint, ha valaki a kötelezettel megállapodik abban, hogy tartozását átvállalja, köteles a jogosult hozzájárulását kérni, ha pedig azt a jogosult megtagadja, a kötelezettet olyan helyzetbe kell hozni, hogy az a lejáratkor teljesíthessen. A törvény idézett rendelkezése szerint a tartozás átvállalása ugyan a tartozást átvállaló és a kötelezett közötti megállapodással történik, ahhoz azonban, hogy az a szerződésben alanyváltozást hozzon létre, a jogosult hozzájárulása is szükséges. A Ptk. 332. §-ának (2) bekezdése alapján a tartozást átvállaló a jogosult hozzájárulásával egyidejűleg lép a kötelezett helyébe, így mindaddig, amíg a tartozás átvállalásához a jogosult nem járult hozzá, a szerződésben alanyváltozás nem következik be, a teljesítés az eredeti kötelezettet terheli.

A fentiekhez képest - a felperes tagadásával szemben - a Pp. 164. §-ának (1) bekezdése értelmében a II-VII. rendű alpereseknek nem csak azt kellett igazolnia, hogy a ... Szövetkezettel megállapodtak a tartozás átvállalásában, hanem azt is hitelt érdemlően kellett bizonyítani, hogy a felperes a tartozás átvállalásához hozzájárult. A II-VII. rendű alperesek ez utóbbit kétséget kizáróan nem bizonyították.

A II-VII. rendű alperesek által becsatolt, a ... Szövetkezet és az alperesek között 2005. június 27-én létrejött „Tartozás átvállalása” elnevezésű egyes szerződések - az előzőekben ismertetettekén kívül - rögzítették, hogy a tartozás átvállalását a hitelezőnek bejelentik, s „a tartozást mostantól az átvállaló szövetkezet köteles megfizetni”. Az iratokhoz az alperesek által csatolt hat „Tartozás átvállalása” elnevezésű szerződést az egyes alperesek mint őstermelők és a ... Szövetkezet képviseletében ... írta alá. A felperes ezen szerződéseket nem írta alá, és nincs bizonyíték arra a perben, hogy ezen tartozást átvállaló megállapodások teljes tartalmát a felperes ismerte, és ennek ismeretében kötött megállapodást 2005. június 29-én a ... Szövetkezettel, hiszen nincs semmilyen adata arra nézve sem, hogy a ... Szövetkezet a Ptk. 332. §-ának (1) bekezdésében írt kötelezettségének eleget téve a 2005. június 27-én kelt tartozásátvállalásokhoz kérte a felperes hozzájárulását. Az előzőek értelmében ilyen hozzájárulásnak önmagában nem tekinthető a felperes és a ... Szövetkezet között 2005. június 29-én létrejött megállapodás. Helyesen utalt ezért az elsőfokú bíróság arra a bírósági gyakorlatban elfogadott értelmezésre, amely szerint, ha a megállapodást a jogosulttal kötötték és abban nincs szó arról, hogy a kötelezett a tartozásátvállalással szabadul a kötelezettségétől, nem tartozásátvállalásról van szó, hanem új kötelezettnek a kötelemben való belépéséről. A perbeli esetben a felperes mint jogosult kötötte meg a 2005. június 29-én kelt megállapodást, melyben nincs szó arról, hogy a ... Szövetkezet „tartozásátvállaló” a II-VII. rendű alperesek helyébe lép, ezzel az alperesek a kötelezettségüktől szabadulnak, ennél fogva helytálló az elsőfokú bíróság által levont jogi következtetés.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint a per egyéb adataiból is az a következtetés vonható le, hogy a felperes a tartozásátvállaláshoz nem járult hozzá.

Az iratoknál fellelhető ... II. rendű és ... V. rendű alperesek 2006. augusztus 29-én kelt nyilatkozata a következőt rögzítette: ... úgyis, mint ... ifjabb ..., ... és megbízásából is eljáró, valamint ... a nyilatkozat aláírásával kijelentette, hogy a felperessel szemben a 2002-es jogviszonyhoz kapcsolódó, a felperesi társaság könyveiben nyilvántartott tartozása rendezése érdekében vállalja, hogy a 2006. évi kukoricatermésükből várhatóan 50-100 vagon mennyiségű, a magyar szabványnak megfelelő termést ad át előre egyeztetett erdőtarcsai átadási hellyel azzal, hogy a kukorica ellenértéke a tartozásuk összegébe kerül beszámításra.

A 2006. augusztus 29-én keletkezett, fent ismertetett nyilatkozat egyértelműen a Ptk. 242. §-ának (1) bekezdése szerinti tartozás-elismerés, a tartozás-elismerés a kötelelem megerősítését szolgálja, s ez azt támasztja alá, hogy a II-VII. rendű alpereseknek tudomása volt arról, hogy nem szabadultak a mezőgazdasági

termeltetésből eredő kötelezettségeik alól. A II-VII. rendű alperesek a 2010. február 15-én kelt azon beadványukban írt állításukat, amely szerint a 2006. augusztus 29-i nyilatkozatukat visszavonták, nem bizonyították a perben.

Mindezekre figyelemmel a rendelkezésre álló adatok helyes értékelésével hozta meg az elsőfokú bíróság a határozatát, és a nem vitás összegű tartozás és kamatai megfizetésére helytállóan kötelezte a II-VII. rendű alpereseket, ezért a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, fellebbezett rendelkezéseit a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A II-VII. rendű alperesek fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a másodfokú bíróság a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján a rendelkező részben írtak szerint kötelezte az alpereseket a felperes javára ügyvédi munkadíjként felmerült, az általános forgalmi adót is tartalmazó, s a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) és (5) bekezdése alkalmazásával, mérlegeléssel megállapított másodfokú perköltség megfizetésére.

A IV. és a VII. rendű alperesek az összesen 271.700 forint jogorvoslati illetéket lerótták, így azt pervesztességük folytán maguk viselik. A II., a III., az V. és a VI. rendű alperesek illetékfeljegyzési joguk folytán a fellebbezési illetéket előzetesen nem fizették meg, így a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdése szerint - az ítélet rendelkező részében írt mértékben - kötelesek azt az államnak az adóhatóság felhívására megfizetni.

Budapest, 2010. október 12.

. Bánki Horváth Mária s. k.,

a tanács elnöke

. Rédei Anna s. k.,
előadó bíró

Levek Istvánné dr. s. k.,
bíró

A kiadmány hitelül:

Józsa Katalin
tisztviselő